

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Business cooperation is an evolutionary process based on trials and errors. Harmony is not the most important measure of collaboration success. Moreover, occasional conflict may be the best evidence of mutually beneficial collaboration.

REFERENCES:

1. Adler P., Heckscher C., Prusak L. 2011. *Building collaborative enterprise*, Harvard Business Review, July-August, p.95-101.
2. Axelrod R. 1984. *The Evolution of Cooperation*, Penguin Books, London.
3. Bell J., den Ouden B., Ziggers G.W., 2006. *Dynamics of Cooperation: at the brink of irrelevance*, Journal of Management Studies, vol.43, no.7.
4. Beinhocker E.D., 2007. *The Origin of Wealth. The Radical Remaking of Economics and What It Means for Business and Society*, Boston, MA: Harvard Business School Press.
5. Brandenburger A.M., Nalebuff B.J., 1995. *The right game: use game theory to shape strategy*, Harvard Business Review, July-August, pp.57-71.
6. Coase R., 1937. *The nature of the firm*, *Economica*, vol.4, s.386-406.
7. Hamel G., Doz Y.L., Prahalad C.K., 1989. *Collaborate with your competitors – and win*, Harvard Business Review, January-February, pp.133-139.
8. Kauffman S., 2000. *Investigations*, Oxford University Press, New York.
9. Lank E., 2006. *Collaborative Advantage. How Organizations Win by Working Together*, Palgrave Macmillan, London.
10. Mintzberg H., Ahlstrand B., Lampel J., 1998. *Strategy Safari: A Guided Tour Through the Wilds of Strategic Management*, Free Press, New York.
11. Nash J.F., 1950. *The bargain problem*, *Econometrica*, vol.18, no.2 (April), pp.155-162.
12. Pena N.A., de Arroyabe J.C.F., 2001. *Business Cooperation. From Theory to Practice*, Palgrave Macmillan, London.
13. Porter M.E., 1980. *Competitive Strategy*, New York: The Free Press.
14. Porter M.E., 1985. *Competitive Advantage. Creating and Sustaining Superior Performance*, New York: The Free Press.
15. von Neumann J., Morgenstern O., 1944. *Theory of Games and Economic Behavior*, Princeton University Press, Princeton.
16. Wernerfelt B., 1984. *A resource-based view of the firm*, *Strategic Management Journal*, vol.5, no.2, s.171-180.
17. Williamson O.E., 1975. *Markets and Hierarchies: Analysis and Antitrust Implications*, Free Press, New York, NY.
18. Williamson O.E., 1985. *The Economic Institutions of Capitalism*, New York, Free Press.

РЕЗЮМЕ

Ділове співробітництво є еволюційним процесом на основі проб і помилок. Гармонія не є найважливішим показником співробітництва успіху. Більше того, іноді конфлікт може бути кращим свідченням взаємовигідного співробітництва.

Ключові слова: ділове співробітництво, основи співробітництва, показники ділової співпраці.

РЕЗЮМЕ

Деловое сотрудничество является эволюционным процессом на основе проб и ошибок. Гармония не является самым важным показателем сотрудничества успеха. Более того, иногда конфликт может быть лучшим свидетельством взаимовыгодного сотрудничества.

Ключевые слова: деловое сотрудничество, основы сотрудничества, показатели делового сотрудничества.

SUMMARY

Business cooperation is an evolutionary process based on trial and error. Harmony is not the most important indicator of the success of cooperation. Moreover, sometimes the conflict may be the best evidence of mutually beneficial cooperation.

Keywords: business cooperation, a framework for cooperation, performance of business cooperation.

ВАЛЮТНА КОМПОНЕНТА ІНТЕГРАЦІЇ БРІКС: ПЕРСПЕКТИВИ ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ЮАНЯ

Резнікова Н.В., к.е.н, доцент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Відякіна М.М., к.е.н, асистент кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Постановка проблеми. Спільна розробка ефективної макроекономічної політики, включаючи грошово-кредитну, валютну і бюджетну політику, може стати одним з дієвих засобів захисту від нестабільності у фінансовій сфері. Розвиток і диверсифікація азійських фінансових ринків шляхом тіснішої їх інтеграції розширюють можливості економік поглинати нестійкість потоків міжнародного капіталу так само ефективно, як це має місце у Сполучених Штатах Америки або ж на європейських ринках. У цьому контексті валютно-фінансові механізми регіональної співпраці відображають характерні для сучасної глобалізації процеси й тенденції інтеграції, інтернаціоналізації та автономізації, фрагментації і зростання індивідуалізму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти функціонування міжнародної валютної системи в умовах багатополарності та шляхів її реформування знайшли відображення у працях видатних вчених-економістів П. Гарбера, К. Джоу, М. Дулей, Б. Ейхенгріна, М. Обстфельда, К. Рейнхарт. Вивчення потенціалу КНР, зокрема китайського юаня у міжнародній валютній системі пов'язане з іменами зарубіжних дослідників, серед яких В. Добсон, Т. Іто, П. Массон, А. Мель, В. Пен, Р. Феєнстра, М. Фратшер, Ч. Чен.

Наближення міжнародної грошово-валютної системи до стану багатополарності, втім, розцінюється неоднозначно. Так, окремі фахівці, такі як В. Добсон, П. Массон, І.В. Чен, П. Кенен вважають такий стан віддаленою перспективою. На думку ж І. Анджелоні, Б. Ейхенгріна, А. Сапір та ін., слід очікувати активізації цього процесу упродовж наступних двох десятиліть, оскільки це є логічним наслідком перетворення Азії на потужного гравця світової економіки.

Виділення невирішеної частини загальної проблеми. Наразі китайський юань має суттєві перспективи перетворення на глобальну валюту з одночасною втратою домінуючого статусу американської долара. З огляду на це, реформа міжнародної валютної системи є одним із основних пріоритетів діяльності країн Великої Двадцятки, окремі з яких активно виступають за більш диверсифіковану міжнародну валютну систему зі зростаючою вагою китайського юаня або ж спеціальних прав запозичення (СПЗ) [1]. Не зважаючи на значну кількість теоретичних досліджень з даної теми, недостатньо розробленими залишаються питання ролі китайського юаня в постбіполярній міжнародній валютній системі, що й обумовлює головну мету даного дослідження.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи чинники еволюції міжнародного статусу тієї чи іншої валюти, варто виокремити, в першу чергу, політико-інституційні та, по-друге, фінансово-економічні умови, такі як розмір економіки, умови торгівлі, транзакційні витрати, обсяги інвестицій, вартість валюти на зовнішніх ринках.

Що ж до переваг від емісії міжнародної валюти, то їх варто розглядати на мікро-, макrorівні. Перші пов'язані з політикою офіційних відсоткових ставок та скороченням транзакційних витрат. До другої групи переваг відносяться темпи зростання ВВП, рівень інфляції тощо.

До більш суттєвих переваг фінансового характеру належать можливості створення сприятливих умов для реалізації принципів валютної політики країни-емітента в загальносвітовому масштабі. Крім того, варто згадати, що провідні міжнародні валюти застосовуються як валюти прив'язки країнами з фіксованим режимом валютного курсу. За таких обставин відбувається фактична прив'язка останніх до

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

грошово-кредитної та валютної політики країни-емітента міжнародної валюти. І, зрештою, до вигод від випуску міжнародної валюти слід віднести й можливості емісії боргових цінних паперів, деномінованих у національній валюті.

За останнє десятиліття трансформації фінансового порядку істотно сприяли наступні зрушення у глобальних економічних відносинах. По-перше, відбувся суттєвий перегляд економічної влади унаслідок накопичення вимог до США (і в меншій мірі, до інших розвинених країн) з боку країн з ринками, що формуються і країн-експортерів нафти. По-друге, потужним гравцем міжнародної валютної системи став євро. По-третє, відбулося загальне скорочення багатосторонності в окремих галузях. По-четверте, економічне зростання, удосконалена економічна політика, і розвинені інституції призвели до посилення міжнародної ролі економік, які формуються. Усі ці події сприяли формуванню нових регіональних полюсів, зокрема такого угруповання як БРІКС. У цілому, ці зрушення свідчать про те, що важливі рішення щодо глобальних економічних реформ у майбутньому більше не можуть прийматися виключно США та їх союзниками.

Так, американський дослідник Б. Ейхенгрін вважає безпідставним панування долара США в міжнародній валютній системі [2]. Втім, така позиція ігнорує перерозподіл відносної економічної влади і глибоку взаємозалежність між США та рештою потужних гравців. В сучасних умовах важливі рішення, що стосуються міжнародної валютної системи, не можуть не враховувати інтереси ЄС і нових динамічних економік (це не лише країни БРІКС, а й такі країни, як Південна Корея, Мексика, Саудівська Аравія).

В межах БРІКС було проголошено курс на гармонізацію існуючої міжнародної валютної системи, якій, зокрема, властива структурна упередженість стосовно країн, що розвиваються та відведення їм другорядної ролі у процесі формування і перетворення міжнародної фінансової архітектури. Що ж до керованості міжнародної валютної системи у найближчому майбутньому, то країни БРІКС відстоюють посилення ролі спеціальних прав запозичення з метою забезпечення багатосторонньої заміни долара. Країни неформального об'єднання оголошують про намір придбати obligації МВФ, деноміновані в СПЗ на суму, еквівалентну 70 млрд. дол. США [3]. Таке співробітництво може знизити ризики криз, проте, водночас, здатне посилити ризики загострення конкуренції між трьома блоками країн.

Втім, відв'язка від долара США в межах БРІКС не розглядається можливою у найближчі 10 років через необхідність вирішення цими країнами цілої низки структурних проблем, а саме таких:

- валюта, що виступатиме у якості базового резерву, не повинна мати обмежень з валютним контролем;
- проблема розміщення активів, що не будуть деноміновані у доларах США;
- низька розвиненість фінансових інститутів країн БРІКС.

Завдяки узгодженому підходу країнам БРІК у вересні 2009 р. на саміті «Двадцятки» в Пітсбурзі вдалося провести рішення про перерозподіл 5% голосів в МВФ і 3% голосів у Всесвітньому банку на користь нових економік, що розвиваються. Чотири країни – КНР, Росія, Бразилія та Індія – увійшли до десятки впливових акціонерів МВФ. Таким чином, на 2012 рік сукупна частка країн БРІКС у Всесвітньому банку становила 47%, а в МВФ – 42,25% [4].

Цілком прогнозовано, що країни БРІКС готові брати участь у програмі збільшення ресурсів Міжнародного валютного фонду лише за умови розширення їхніх повноважень у рамках структури. Попри те, що конкретні цифри ще не визначені, глава МВФ К. Лагард у березні 2012 року озвучила потребу МВФ в додатковому фінансуванні у розмірі 400 млрд. дол. США [5]. Ці кошти необхідні фонду, щоб успішно справлятися з ситуацією в світозоні, охопленій борговою кризою, втім, країни Європи та Японія вже засвідчили готовність надати 320 млрд. дол. США. Отже, БРІКС може претендувати на поповнення коштів фонду лише на 80 млрд. дол. США в обмін на збільшення голосуючих прав у МВФ.

У свою чергу, МВФ розраховує, що угода про перерозподіл квот буде укладена до січня 2013 року, а запланований 15-й перегляд квот завершений до січня 2014 року. За інформацією МВФ, в результаті перегляду квот КНР стане третьою за розміром квоти державою-членом МВФ [4].

Щодо власне азійського регіону, зауважимо, що азійські країни утримують переважну частину світових валютних резервів (так, резерви АСЕАН+3+2 складають 54% сукупного обсягу валютних резервів світу [4]). Частка долара США в резервах азійських країн становить близько 65%, однак частка євро в резервах цих країн перевищує аналогічний показник у сукупному обсязі світових валютних резервів [6]. Крім того, долар США є домінуючою валютою прив'язки для більшості азійських країн, втім останні перебувають у постійному пошуку альтернативних моделей курсоутворення.

Попри досить відчутний спад в обсягах експорту у більшості економіках Східної Азії, нинішня криза не справила на них такого негативного впливу як попередня (1997-1998 рр.) через два чинники: превентивне створення запобіжних механізмів та збільшення частки внутрішньо-регіональних торговельно-економічних операцій, що послужило приводом для висновків експертів щодо зниження залежності країн Азії від ринків розвинутих країн. Одним із механізмів на цьому шляху і стала Чіангмайська багатостороння ініціатива (ЧБІ) щодо створення спільного валютного пулу для протидії кризі і зменшення залежності від міжнародних фінансових інститутів, зокрема, МВФ [6]. Так, угоди з валютного співування було підписано між КНР та 16 країнами та регіонами, зокрема Південною Кореєю, Малайзією, Гонконгом, Аргентиною та Австралією (терміном на 3 роки) на загальну суму близько 1,5 трлн. юанів [6] (табл.1).

Таблиця 1.

Внесок та максимальна користь для країн-учасниць за Чіангмайської тристоронньої ініціативи

Країна	Внесок		Максимальна користь		
	Кількість (млрд.дол.США)	Частка (%)	Співвідношення	Кількість (млрд.дол.США)	
<i>Південна Корея</i>	19,2	16,0	1	19,2	
<i>КНР + Гонконг</i>	38,4	32,0	0,5	19,2	
<i>Японія</i>	38,4	32,0	0,5	19,2	
Всього	96,0	80,0	-	57,6	
Великий АСЕАН	<i>Індонезія</i>	4,77	3,97	2,5	11,92
	<i>Малайзія</i>	4,77	3,97	2,5	11,92
	<i>Таїланд</i>	4,77	3,97	2,5	11,92
	<i>Сінгапур</i>	4,77	3,97	2,5	11,92
	<i>Філіппіни</i>	3,68	3,07	2,5	9,2
	Всього	22,76	18,9	-	56,9
Малій АСЕАН	<i>Бруней</i>	0,03	0,02	5	0,15
	<i>Камбоджа</i>	0,12	0,10	5	0,6
	<i>Лаос</i>	0,03	0,02	5	0,15
	<i>М'янма</i>	0,06	0,05	5	0,3
	<i>В'єтнам</i>	1,00	0,83	5	5,0
	Всього	1,24	1,0	-	6,2
АСЕАН	24,0	20,0	-	63,1	
Всього	120,0	100	-	120,7	

Джерело: [6].

Крім того, керівництво КНР докладає зусиль щодо реалізації заходів пов'язаних з розвитком виражених в юанях фінансових продуктів, відкриттям нових можливостей для інвестування юанів закордоном, а також із інвестування в межах країни юанів із закордонних рахунків (тобто із розвитку ринку офшорних юанів).

ПРОБЛЕМЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ РАЗВИТИЯ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЙ ЕВРОПЫ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСКОГО ЭКОНОМИЧЕСКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА И ГУАМ

Найважливішим чинником, що впливає на інтернаціоналізацію валюти, являються масштаби зовнішньої торгівлі країни. Окрім обсягів експорту й імпорту країни, суттєве значення також відіграє ступінь необхідності у використанні цієї валюти як валюти ціни, тобто валюти в якій встановлюються ціни. Частка зовнішньої торгівлі КНР у світі виросла з менше 1% в 1978 р. до 10% в 2010 р. В 2010 р. Китай став світовим лідером за обсягами експорту і другим у світі за обсягом імпорту. За обсягом зовнішньої торгівлі за період 10 років членства у СОТ Китай піднявся з шостого місця у світі в 2001 р. до 2 місця в 2011 р [6].

Таблиця 2.

Обсяги торгівлі між БРІК, США та ЄС (млрд. дол. США)

	Торгівля з США		Торгівля з ЄС		Торгівля з БРІК	
	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт	Експорт	Імпорт
БРІК	296,5	112,2	513,9	288,5	-	-
США	-	-	244,9	353,6	112,2	296,5
ЄС	353,6	244,9	-	-	288,5	513,9

Джерело: складено на основі [7; 8].

Торгівля та інвестиції між США, ЄС та БРІК складають значну частину їх відповідних глобальних потоків. Приблизно чверть експорту США припадає на зону євро, і чверть – на країни БРІК, у той час як 16 відсотків загального обсягу експорту з країн БРІК спрямовані в США, а 29 – в країни зони євро (табл. 2).

У найближчі роки прогнозується орієнтація зовнішньої торгівлі КНР саме на ринки, що формуються, зокрема країн АСЕАН, партнерів з БРІКС та Мексики. До 2015 року обсяг зовнішньої торгівлі Китаю з цими країнами зросте з нинішніх 3,6 трлн. дол. США до 5 трлн дол. США [10]. Крім того, на 2013-2015 рр. понад 50% торговельного обороту КНР, переважно з країнами що розвиваються, обслуговуватимуться розрахунками в юанях. Таким чином, обсяг міжнародних торговельних розрахунків в юанях сягне 2 трлн. дол. США, що перетворить юань на третю валюту, яка використовується в міжнародній торгівлі [11].

В кризових умовах керівництво КНР активізує реалізацію завдань, пов'язаних з диверсифікацією зовнішньоторговельних потоків, а також заходами із подальшої інтернаціоналізації юаня.

Існуючі темпи міжнародних платежів у юанях виявили прогалини в діючій платіжній системі Китаю CNAPS, унаслідок яких вартість міжнародних розрахунків в юанях виявилася вищою, ніж аналогічних переказів в інших валютах. У зв'язку з чим, у жовтні 2012 року планується запуск системи CNAPS другого покоління, яка дозволить миттєво здійснювати міжбанківські розрахунки в юанях в межах країни та поліпшить проведення валютно-обмінних операцій в режимі реального часу [10]. Крім того, з метою подальшої інтернаціоналізації юаня Народний банк Китаю почав розробку нової платіжної системи CIPS, запуск якої планується в найближчі 2-3 роки. Система буде сумісна із системою SWIFT і пов'яже закордонних та китайських учасників міжнародних розрахунків в юанях, що дозволить наблизити перспективи перетворення юаня на повноцінну світову валюту.

Висновки. Попри помітне укріплення юаня в ролі потенційної світової резервної валюти, процес інтернаціоналізації китайської валюти перебуває на початковому етапі. Наблизити перспективи інтернаціоналізації китайської валюти можливо за наступних умов.

У першу чергу, поступово задовольняючи ринковий попит, необхідно стабільно розширювати сфери та масштаб застосування юаня в міжнародній торгівлі та інвестиціях. Наразі не існує чіткої програми поетапної інтернаціоналізації юаня. Стратегія стабільного просування юаня вразює реальний стан національної економіки та ринковий попит. На тлі тривалого періоду нестабільності міжнародної економічної та фінансової системи пріоритетним завданням для китайського уряду стає розвиток юаня як резервної валюти.

По-друге, тенденції та закономірності регіонального поширення міжнародних валют ведуть в майбутньому до ще більшого територіального охоплення, що фактично свідчить про зростаюче використання юаня. В сучасних умовах юань як регіональна валюта дедалі ширше використовується в країнах АСЕАН, Центральної Азії, в Монголії, Російській Федерації. У своєму розвитку юань пройшов першу фазу, набувши поширення в сусідніх країнах та регіонах. Так, понад 180 країн і регіонів у прикордонних з КНР зонах здійснюють розрахунки в юанях. Наразі триває етап регіоналізації юаня, втім, перспективи набуття ним статусу світової валюти є віддаленими.

По-третє, враховуючи функціональну ескалацію провідних міжнародних валют, юаню потрібно набути додаткових валютних функцій. Для розвитку юаня необхідно, передусім, подальше удосконалення його функцій як розрахункової валюти в міжнародній торгівлі. Крім того, необхідно поступово створювати умови для набуття статусу валюти ціноутворення на міжнародному фінансовому ринку. Для цього повинен визріти внутрішній ринок юаня, а закордонний офшорний ринок юаня повинен мати достатній діапазон та глибину. Політика розширення офшорних операцій в юанях дійсно сприяла посиленню його глобальної ролі без загрози потенційно негативних наслідків лібералізації рахунку операцій з капіталом. Проте повний потенціал застосування валюти Китаю в міжнародних операціях не може бути розкритий без активнішої внутрішньої діяльності. Зрештою, буде важко повністю розвинути валютні ринки і ринки похідних фінансових інструментів без істотної лібералізації рахунку операцій з капіталом.

Темпи перетворення юаня в міжнародну валюту залежатимуть від її використання в міжнародних фінансах, а не лише в торгівлі. Відомо, що саме обсяг валютного ринку виступає репрезентативним показником потенціалу валюти стати провідною валютою трансграничних операцій торгівлі товарами і фінансовими активами. Усе це тісно пов'язане з реформою у галузі курсоутворення юаня, виходу на ринковий рівень відсоткової ставки і курсу обміну валюти. З іншого боку, це вимагає відносної відкритості внутрішнього ринку і стабільної підтримки ним обороту юаня. Так, на початок 2011 р. на долю юаня припадало менше 1% усього обороту, зареєстрованого на валютних ринках в 2010 році, втім аналізуючи ці дані слід враховувати використання Китаєм САР Гонконгу в якості важливого фінансового центру для проведення валютних операцій, на який в 2010 році доводилося 5% обороту глобального валютного ринку [12]. В цьому контексті варто підкреслити, що САР Гонконг виступає важливою платформою, забезпечуючи конкурентоспроможність юаня порівняно з валютами інших країн з ринком, що формується, в плані досягнення статусу міжнародної валюти.

Більшість ринків похідних фінансових інструментів в КНР, як і раніше, знаходяться у стадії формування, але три з його товарно-сировинних бірж ф'ючерсів входять в двадцятку бірж деривативів за числом укладених ф'ючерсних і опціонних контрактів. Проте з точки зору сприяння міжнародному використанню валюти, наявність великого ринку товарно-сировинних похідних інструментів не така важлива, як наявність більш диверсифікованих і ліквідних ринків похідних фінансових інструментів. Варто визнати, що за останнє десятиліття відбулося певне розширення і поглиблення фінансових ринків Китаю на тлі підвищення їхньої ліквідності. Втім, враховуючи відставання КНР за ключовими показниками розвитку фінансового ринку, саме слабкість фінансової системи, ймовірно, перешкоджатиме заходам щодо посилення міжнародної статусу юаня.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ:

1. Zhou Xiaochuan. Reform the International Monetary System [Electronic resource] / Zhou Xiaochuan // Speech by the Governor of People's Bank of China, 23 march 2009. – Mode of access: <http://www.pbc.gov.cn/publish/english/956/2009/20091229104425550619706/20091229104425550619706.html>.
2. Eichengreen B. The Dollar Dilemma: The World's Top Currency Faces Competition [Electronic resource] / B. Eichengreen // Foreign Affairs. – 2009. – Vol. 88. – № 5. – Mode of access: <http://www.foreignaffairs.com/articles/65241/barry-eichengreen/the-dollar-dilemma>.
3. Liu Junhong. BRIC building road to global economic recovery [Electronic resource] / Liu Junhong // China.org.cn. – 2009. – June 18. – Mode of access: http://www.china.org.cn/international/2009-06/18/content_17971901.htm.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СОТРУДНИЧЕСТВА МЕЖДУ СТРАНАМИ ЮГО-ВОСТОЧНОЇ ЄВРОПИ В РАМКАХ ЧЕРНОМОРСЬКОГО ЕКОНОМІЧЕСЬКОГО СОТРУДНИЧЕСТВА І ГУАМ

4. Gangopadhyay A. BRICs urges World Bank, IMF to review quota system [Electronic resource] / Gangopadhyay A. // MarketWatch. – 2012. – March 29. – Mode of access: <http://www.marketwatch.com/story/brics-urges-world-bank-imf-to-review-quota-system-2012-03-29>.
5. IMF chief Christine Lagarde calls for '\$400 billion plus' in new funding [Electronic resource] / The Economic Times. – 2012. – April 17. – Mode of access: <http://economictimes.indiatimes.com/news/international-business/imf-chief-christine-lagarde-calls-for-400-billion-plus-in-new-funding/articleshow/12700721.cms>.
6. Choong Yong Ahn. Can Asia Save the Sinking World Economy? [Electronic resource] / Choong Yong Ahn // Global Asia. – 2011. – Vol. 6. – № 4. – Mode of access: http://www.globalasia.org/V6N4_Winter_2011/Choong_Yong_Ahn.html.
7. Havlik P. EU's trade with the BRICs and competitiveness challenges [Electronic resource] / P. Havlik, R. Stöllinger // The Vienna Institute for International Economic Studies. – Mode of access: <http://panda.hyperlink.cz/cestapdf/havlik.pdf>.
8. World Economic Outlook Database: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.imf.org/external/pubs/ft/weo/2010/02/weodata/weorept.aspx>.
9. Резнікова Н. В. Проблеми трансформації міжнародної валютної системи в умовах багатополарності глобальної економіки / Н. В. Резнікова, М. М. Відякіна // Проблеми розвитку внешнеэкономических связей и привлечения иностранных инвестиций: региональный аспект: сб. науч. тр. – Донецк: ДонГУ, 2011. – Т.2. – С. 256-262.
10. China Daily: [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.chinadaily.com.cn/business/economy.html>.
11. The Rise of a Redback [Electronic resource] / The Economist. – 2011. – January 20. – Mode of access: <http://www.economist.com/node/17959580>.
12. Прасад Э., Йи Л. Будет ли править юань? [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.imf.org/external/russian/pubs/ft/fandd/2012/03/pdf/fd0312r.pdf>

РЕЗЮМЕ

Аналізуються тенденції валютної інтеграції в межах об'єднання БРІКС. Розкрито передумови регіоналізації юаня. Наводяться перспективи інтернаціоналізації китайської валюти та шляхи прискорення цього процесу в умовах багатополарності міжнародної валютної системи.

Ключові слова: БРІКС, інтеграція, міжнародна валютна система, багатополарність, юань.

РЕЗЮМЕ

Анализируются тенденции валютной интеграции в рамках объединения БРИКС. Раскрыты предпосылки регионализации юаня. Исследуются перспективы интернационализации китайской валюты и пути активизации данного процесса в условиях многополярности международной валютной системы.

Ключевые слова: БРИКС, интеграция, международная валютная система, многополярность, юань.

SUMMARY

The paper examines the BRICS countries' monetary integration trends. It defines the yuan regionalization preconditions and includes the analysis of the Chinese currency internationalization prospects along with the ways of its acceleration in the context of the international monetary system multipolarity.

Keywords: BRICS, integration, international monetary system, multipolarity, the yuan.

СКЛАДОВІ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ровенська В.В., ст. викладач, Донбаська державна машинобудівна академія, м.Краматорськ

Постановка проблеми. Трудовий потенціал підприємства є багатомірною категорією яка визначає перспективи розвитку і функціонування промислового підприємства. Тому визначення складових елементів трудового потенціалу є вагомим проблемою для ефективного функціонування промислового підприємства, визначення напрямків управління підприємства тощо.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Сучасні наукові дослідження трудового потенціалу промислового підприємства викладені в наукових працях провідних українських та закордонних вчє них таких як: як Д. Богиня, В. Брич, О. Власюк, І. Гнибіденко, О. Грішнова, М. Долішній, С. Злупко, А. Колот, Е. Лібанова, Н. Лук'янченко, В. Новіков, В. Приймак, М. Семикіна, Л. Шевчук, Л. Шаульська, Г. Назарова, Д. Ядранський, Ю. Кіндзерський, Якубовський М.М., В. Блонська, М. Армстронга, С. Сінка, М. Слезінгера, Ф. Тейлора, І. Шумпетера. Однак аналіз опублікованих праць, матеріалів наукових конференцій і дискусій щодо дослідження цієї багатогранної проблеми, показав, що вона є ще недостатньо дослідженою як у теоретичному, так і в практичному аспектах.

Метою статті є визначення складових елементів трудового потенціалу промислових підприємств, та їх місця у формуванні трудового потенціалу.

Викладення основного матеріалу дослідження. Назарова Г. В., вважає, що трудовий потенціал працівника не є величиною постійною, він безперервно змінюється. Працездатність людини підвищується у міру розвитку і вдосконалення знань і навиків, зміцнення здоров'я, поліпшення умов праці і життєдіяльності, які можуть і знижуватися, якщо погіршується стан здоров'я працівника, посилюється ризик праці, погіршується екологія навколишнього середовища. Трудовий потенціал працівника є сукупною з датністю фізичних і духовних властивостей окремого працівника досягти в заданих умовах певних результатів його виробничої діяльності, з одного боку, і здатністю вдосконалюватися у процесі праці, вирішувати нові завдання, що виникають у результаті змін у виробництві, - з іншого. [1, С. 35]

Рис. 1. Структура кваліфікаційної складової трудового потенціалу працівника. [1, С. 36]